

Västerbergslagens Elnät AB
Box 860
771 28 LUDVIKA

Fastställande av intäktsram enligt ellagen

Beslut

1. Energimarknadsinspektionen (Ei) fastställer intäktsramen för Västerbergslagens Elnät AB, 556565-6864, avseende redovisningsenheten REL00570 för perioden 2016–2019 till 826 816 tkr i 2014 års prisnivå och med justering enligt a och b.
 - a. Efter perioden ska kapitalbasens nuanskaffningsvärde enligt bilaga 1 räknas om med faktorprisindex för byggnader¹ och
 - b. de löpande påverkbara kostnaderna enligt bilaga 1 räknas om med faktorprisindex för elnätsföretag – lokalnät delindex drift och underhållskostnader, påverkbart².
2. Ei fastställer normnivåerna för kvaliteten i nätverksamheten för respektive kvalitetsindikator enligt bilaga 4, tabell 2.
3. Ei fastställer normnivån för nätförlusterna i nätverksamheten till 2,68 procent i relation till mängden uttagen energi från redovisningsenheten.
4. Ei fastställer normnivån för kostnader för överliggande och angränsande nät och kostnader för ersättning till produktionsanläggning i förhållande till uttagen mängd energi från redovisningsenheten till 36,36 kr/MWh.

Beslutet gäller omedelbart.

Upplysning om omprövning

Om det visar sig att företagets samlade intäkter från nätverksamheten under tillsynsperioden 2012-2015 avviker från den fastställda intäktsramen för samma period, ska intäktsramen för tillsynsperioden 2016-2019 minska respektive öka med det avvikande beloppet. Detta innebär att intäktsramen kan komma att omprövas.

¹ Framtaget av Statistiska centralbyrån, se bilaga 2

² Framtaget av Statistiska centralbyrån, se bilaga 3

Efter tillsynsperioden ska jämförelser och eventuella justeringar göras enligt följande.

- Det faktiska utfallet avseende investeringar och utrangeringar ska jämföras med prognosen.
- Det faktiska utfallet avseende de löpande opåverkbara kostnaderna ska jämföras med prognosen.
- Den faktiska kvaliteten i nätverksamheten ska jämföras med normnivån.
- Den faktiska andelen nätförluster i nätverksamheten ska jämföras med normnivån.
- Den faktiska kostnaden för överliggande och angränsande nät och kostnaderna för ersättning till produktionsanläggning i förhållande till uttagen mängd energi i nätverksamheten ska jämföras med normnivån.

Om det faktiska utfallet i dessa delar avviker från prognosen eller normnivån kan intäktsramen komma att omprövas.

1. Beskrivning av ärendet

Enligt 5 kap. 1-2 §§ ellagen (1997:857) ska en intäktsram beslutas i förväg för varje innehavare av nätkoncession. En nätkoncessionshavare ska lämna ett förslag till intäktsram till Ei som ska pröva om den begärda intäktsramen är skälig.

1.1 Ansökan

Västerbergslagens Elnät AB, i fortsättningen benämnt företaget, har ansökt om att Ei ska fastställa intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019 till 920 000 tkr.

Företaget har till grund för sin ansökan om intäktsram redovisat de uppgifter som följer av Ei:s föreskrifter (EIFS 2015:1) om nätkoncessionshavares förslag till intäktsram och insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek (rapporteringsföreskriften).

1.2 Kapitalkostnader

1.2.1 Kapitalbas

Företaget har redovisat anläggningstillgångar per den 31 december 2014 till ett sammanlagt nuanskaffningsvärde om 2 246 421 tkr.

Företaget har redovisat åldersuppgifter för de anläggningstillgångar som ingår i kapitalbasen.

Företaget har redovisat att de planerar att genomföra investeringar och utrangeringar under tillsynsperioden. Dessa har redovisats per halvår.

1.2.2 Kalkylränta

Det framgår inte av ansökan vilken kalkylränta företaget anser ska tillämpas.

1.3 Löpande kostnader

1.3.1 Påverkbara kostnader

Företaget har inte anfört något särskilt om löpande påverkbara kostnader.

1.3.1.1 Arbets- och materialomkostnader

Företaget har förvärvat anläggningar under perioden 2010-2013 och begär ersättning för arbets- och materialomkostnader. Företaget förvärvar till övervägande del sina anläggningar men svarar i vissa fall för material medan själva utförandet genomförs på entreprenad. Företaget uppför i begränsad omfattning anläggningar i egen regi.

Företaget har till stöd för sin begäran bland annat bifogat ett intyg från en av företagets största leverantörer för att styrka att företaget har haft sådana kostnader under perioden. Företaget har vidare bifogat revisorsintyg för att visa att företaget inte har redovisat de aktuella kostnaderna som löpande påverkbara kostnader under perioden.

Företaget har vid beräkningen utgått från företagets investeringsutgifter för driftsatta anläggningar samt för pågående byggnationer av dessa anläggningar under åren 2010-2013 såsom de redovisats i årsrapporterna. Företaget har utgått från ett tillägg på 8 procent beräknat på dessa investeringsutgifter (bestående av entreprenader, eget material och de arbete som utfört i egen regi).

Detta tillägg har företaget sedan reducerat med värdet av eget material och de arbeten som utförts i egen regi. Det reducerade värdet har beräknats utifrån en procentsats som ligger mellan 2,77 och 10,45 procent. Företaget har därefter kommit fram till en procentsats för respektive år 2010-2013 som avser tillägg för förvärvade anläggningar. Företaget vill ha kompensation genom ett tillägg på totalt 6 479 tkr i löpande priser till de historiska påverkbara kostnaderna för åren 2010-2013 beräknat utifrån uppgifter i nedanstående tabell.

Tabell 1 Företagets beräknade tillägg för arbets- och materialomkostnader

	2010	2011	2012	2013	Summa
Inköp av pågående nyanläggningar (tkr)	34 851	30 333	34 557	37 954	
Varav eget material och eget arbete av inköp påg. nyanl. (tkr)	3 575	8 202	5 851	3 723	
8 % av pågående nyanläggningar i tkr (för år 2010 34 851 tkr x 8 %) (tkr)	2 788	2 427	2 765	3 036	
Genomsnittlig procentsats för eget arbete och eget material (%)	4,50	2,77	5,73	10,45	
Genomsnittlig procentsats x eget material och eget arbete i tkr (för år 2010 3 575 tkr x 4,50 %) (tkr)	161	227	335	389	
8 % av pågående nyanläggningar reducerat för eget material och eget arbete (för år 2010 2 788 tkr - 161 tkr)	2 627	2 200	2 430	2 647	
Beräknad andel förvärvade anläggningar i % (för år 2010 2 627 tkr/2 788 tkr)	94	91	88	87	
Företagets beräknade tillägg i % (för år 2010 94 % x 8 %)	7,54	7,25	7,03	6,97	

Datum
2015-09-16

Diarienum
2015-100767

Inköp av pågående nyanläggningar avs. enbart norm och eldistributionsanläggningar (reducerade inköp med uppskattade 34,6 % för respektive år 2010-2013) (tkr)	22 805	19 849	22 613	24 835	
Beräknat tillägg i respektive års prisnivå (för år 2010 (22 805 tkr x 7, 54 %)) (tkr)	1 719	1 439	1 590	1 731	6 479

1.3.2 Opåverkbara kostnader

Företaget har beräknat att de löpande opåverkbara kostnaderna för den aktuella tillsynsperioden kommer att bli 204 800 tkr.

2. Bestämmelser som ligger till grund för beslutet

2.1 Ellagen

Nätverksamhet definieras enligt ellagen som att ställa elektriska starkströmsledningar till förfogande för överföring av el. Till nätverksamhet hör också projektering, byggande och underhåll av ledningar, ställverk och transformatorstationer, anslutning av elektriska anläggningar, mätning och beräkning av överförd effekt och energi samt annan verksamhet som behövs för att överföra el på det elektriska nätet (1 kap. 4 §).

Intäktsram definieras som de samlade intäkter som en nätkoncessionshavare högst får uppbära från nätverksamheten under en tillsynsperiod (1 kap. 5 a §).

I 5 kap. ellagen behandlas nätkoncessionshavarens intäkter från nätverksamheten och skälighetsbedömningen av dessa intäkter genom fastställande av en intäktsram. När det gäller fastställande av intäktsram framgår bland annat följande.

Ei ska fastställa en intäktsram i förväg för varje tillsynsperiod. En tillsynsperiod ska vara fyra kalenderår, om det inte finns särskilda skäl för en annan tidsperiod (1 och 4 §§).

En nätkoncessionshavare ska lämna in ett förslag till intäktsram till Ei tillsammans med de uppgifter som krävs för att pröva förslaget. Ei ska meddela beslut om fastställande av intäktsramen senast två månader innan tillsynsperioden börjar. Det ska framgå av beslutet vilka uppgifter och metoder som har använts vid fastställandet av ramen. Beslutet gäller utan hinder av att det överklagas, dvs. det gäller omedelbart (2, 3 och 19 §§).

Intäktsramen ska täcka skäliga kostnader för att bedriva nätverksamhet under tillsynsperioden och ge en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten (kapitalbas). Som skäliga kostnader för att bedriva nätverksamheten ska anses kostnader för en ändamålsenlig och effektiv drift av en nätverksamhet med likartade objektiva förutsättningar. Kapitalbasen ska beräknas med utgångspunkt i de tillgångar som nätkoncessionshavaren använder för att bedriva nätverksamheten. Vidare ska hänsyn tas till investeringar och avskrivningar under tillsynsperioden. En tillgång som inte behövs för att bedriva verksamheten ska anses ingå i kapitalbasen, om det skulle vara oskäligt mot koncessionshavaren att bortse från tillgången (6, 8 och 9 §§).

Ei ska även ta hänsyn till kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten. Ett avbrott i överföringen ska beaktas i den utsträckning avbrottet inte medför skadeståndsskyldighet för nätkoncessionshavaren eller ger rätt till avbrottsersättning enligt 10 kap. 10 § ellagen. Bedömningen kan medföra en ökning eller minskning av vad som anses vara en rimlig avkastning på kapitalbasen (5 kap. 7 §).

Ei ska även ta hänsyn till i vilken utsträckning nätverksamheten bedrivs på ett sätt som är förenligt med eller bidrar till ett effektivt utnyttjande av elnätet. En sådan bedömning kan medföra en ökning eller minskning av vad som anses vara en rimlig avkastning på kapitalbasen (5 kap. 7 a §).

2.2 Förordningen om intäktsram för elnätsföretag

I förordningen (2014:1064) om intäktsram för elnätsföretag (intäktsramsförordningen) finns närmare bestämmelser om vad som avses med anläggningstillgångar (3 §), vilka tillgångar som ingår i kapitalbasen (5 §) och värdering av anläggningstillgångar (6-8 §§).

Intäktsramsförordningen reglerar även hur kapitalförslitningen ska beräknas. Vid beräkningen av en rimlig avkastning ska den del av kapitalkostnaden som motsvarar kapitalförslitning beräknas som en fast andel av nuanskningsvärdet. Beräkningen ska ske utifrån anläggningstillgångens ekonomiska livslängd. Om den ekonomiska livslängden har gått till ända ska andelen istället beräknas utifrån tillgångens ålder. Den ekonomiska livslängden ska anses vara fyrtio år för en anläggning för överföring av el och tio år för övriga anläggningstillgångar. Om en anläggning för överföring av el är äldre än femtio år eller om en annan anläggningstillgång är äldre än tolv år ska kapitalförslitning inte beräknas. En anläggning för överföring av el ska vid beräkningen av intäktsramen anses vara 38 år gammal vid utgången av år 2015 om anläggningstillgången då är äldre än 38 år eller om åldersuppgift saknas (10-12 §§).

2.3 Ei:s föreskrifter

Ei har meddelat fyra föreskrifter som är relevanta vid fastställandet av intäktsram.

2.3.1 Rapporteringsföreskriften

Ei:s föreskrifter (EIFS 2015:1) om nätkoncessionshavares förslag till intäktsram och insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek (rapporteringsföreskriften) innehåller bl.a. bestämmelser om när ett förslag till intäktsram senast ska lämnas och vilka närmare uppgifter som ska redovisas.

2.3.2 Beräkningsföreskriften

Ei:s föreskrifter (EIFS 2015:2) om skäligen kostnader och en rimlig avkastning vid beräkning av intäktsram för elnätsföretag (beräkningsföreskriften) innehåller bl.a. bestämmelser om vilka löpande kostnader som är att anses som påverkbara, vilket index som ska användas vid beräkning av skäligen påverkbara kostnader och hur kapitalförslitningen ska beräknas. När rimlig avkastning ska beräknas är utgångspunkten att tillgången ska ingå i kapitalbasen från den tidpunkt då tillgången började användas. För anläggningstillgångar som ursprungligen började användas före den 1 januari 2011

ska den ekonomiska livslängden beräknas från den 1 januari det kalenderår som infaller efter det kalenderår då tillgången ursprungligen började användas. För anläggningstillgångar som ursprungligen började användas från och med den 1 januari 2011 ska den ekonomiska livslängden beräknas från det halvårsskifte som följer på den tidpunkt som tillgången ursprungligen började användas (4 §).

2.3.3 Kvalitetsregleringsföreskriften

Ei har också meddelat föreskrifter (EIFS 2015:5) om vad som avses med kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten vid fastställande av intäktsram (kvalitetsregleringsföreskriften). I föreskriften beskrivs hur normnivån för leveranssäkerheten tas fram och hur leveranssäkerheten under tillsynsperioden kommer att påverka intäktsramen. I bilaga till föreskriften anges de avbrottskostnader som, tillsammans med avbrottsuppgifterna, används för att beräkna justeringen till följd av kvalitetsutfallet.

2.3.4 Effektivitetsföreskriften

Ei har dessutom meddelat föreskrifter (EIFS 2015:6) om vad som avses med ett effektivt utnyttjande av elnätet vid fastställande av intäktsram (effektivitetsföreskriften). Med ett effektivt utnyttjande av elnätet avses:

- en minskning av andelen nätförluster där nätförluster sätts i förhållande till uttagen energi och
- en kostnadssänkning för överliggande och angränsande nät samt ersättning vid inmatning av el i förhållande till uttagen energi. Medellastfaktorn i nätets gränspunkter anger hur stor del av kostnadsbesparingen som ska tillfalla elnätsföretaget.

3. Energimarknadsinspektionens motivering till beslutet

3.1 Sammanfattande beräkning av intäktsramen

Företaget har ansökt om att Ei ska fastställa intäktsramen till 920 000 tkr. Utifrån det underlag som företaget har lämnat och nedanstående bedömning har Ei beräknat en intäktsram till 826 816 tkr, se tabell 1 nedan. Företagets ansökta intäktsram överstiger detta belopp. Ansökan kan därför inte medges. Intäktsramen ska istället fastställas till 826 816 tkr i 2014 års prisnivå.

Tabell 1. Beräknad intäktsram

	tkr
Kapitalkostnader	399 207
Löpande kostnader	
Påverkbara kostnader	222 809
Opåverkbara kostnader	204 800
Beräknad intäktsram	826 816

3.2 Allmänt om prövningen av en intäktsram

Företaget har nätkoncession och bedriver nätverksamhet. Företaget har ansökt om en intäktsram på 920 000 tkr för tillsynsperioden 2016-2019 och Ei ska ta ställning till om den ansökta intäktsramen är skälig.

Intäktsramen ska täcka skäliga kostnader för att bedriva nätverksamhet under tillsynsperioden och ge en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten (5 kap. 6 § ellagen). Enligt förarbetena ska nättarifferna vara utformade så att nätkoncessionshavarens samlade intäkter från nätverksamheten är skäliga i förhållande till dels de objektiva förutsättningarna att bedriva nätverksamheten, dels nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten (prop. 2008/09:141 s. 58). De kostnader som avses är i huvudsak kostnader för kapital samt rörliga och fasta kostnader i nätverksamheten. En förutsättning för att nätverksamheten ska kunna bedrivas på ett ändamålsenligt sätt är att nätföretagen har rätt till en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten. En rimlig avkastning motsvarar den avkastning som fordras för att i konkurrens med alternativa placeringar med motsvarande risk kunna attrahera kapital för investeringar (a. prop. s. 60-61). Syftet med regleringen är att nätföretagens verksamhet ska bedrivas effektivt till låga kostnader. Den ska också säkerställa att kunden får betala ett skäligt pris för nättjänsten. Vidare ska regleringen bidra till att ge kunderna en långsiktig leveranssäkerhet och trygga den svenska elförsörjningen. Nätföretagen ska också få stabila och långsiktiga villkor för sin nätverksamhet. Ytterligare ett viktigt mål med regleringen är att den ska understödja utvecklingen av en väl fungerande elmarknad (a. prop. s. 58).

De skäliga kostnader som företaget ska få täckning för delas in i kapitalkostnader och löpande kostnader (påverkbara och opåverkbara). Hur Ei har bedömt dessa kostnader framgår nedan.

3.3 Bedömning av kapitalkostnader

Kapitalkostnad är kostnad för att använda kapital, i form av exempelvis elledningar och nätstationer (kapitalbas). Kostnaden utgörs av två delar, kostnad för kapitalförslitning (avskrivning) och kostnad för kapitalbindning (avkastning). Avkastningen beräknas med en real kalkylränta före skatt.

3.3.1 Kapitalbas

En anläggningstillgång som ingår i kapitalbasen ska åsättas ett nuanskningsvärde som motsvarar ett normvärde för en anläggningstillgång som är i huvudsak likadan som den tillgång som ingår i kapitalbasen (6 § intäktsramsförordningen). Ei har för detta ändamål tagit fram en normvärdeslista som innehåller normvärden för de vanligast förekommande anläggningstillgångarna, Normvärdeslista Elnät 2016-2019³. En närmare beskrivning av normvärdeslistan och hur denna har tagits fram framgår av bilaga 5.

Om det finns särskilda skäl, får nuanskningsvärdet i stället beräknas utifrån anskaffningsvärdet (7 §). Om det saknas förutsättningar att beräkna ett

³ Diariernr. 2014-102406

nuanskaffningsvärde enligt ovan ska det beräknas utifrån det bokförda värdet. Om anläggningstillgången inte har något bokfört värde eller om det finns synnerliga skäl, får nuanskaffningsvärdet i stället bestämmas till vad som är skäligt med hänsyn till tillgångens beskaffenhet (8 §).

Företaget har använt olika metoder vid värderingen av kapitalbasen. Ei har vid beräkningen av kapitalkostnaderna utgått från företagets redovisade uppgifter, se bilaga 1.

3.3.2 Kostnad för kapitalförslitning

Av intäktsramsförordningen följer att det är en linjär kapitalkostnadsmetod som ska användas. Detta innebär att kapitalförslitningen i förhållande till nuanskaffningsvärdet ska vara lika stor över anläggningens ekonomiska livslängd.

De ekonomiska livslängderna (avskrivningstiderna) är fyrtio år för en anläggning för överföring av el och tio år för övriga anläggningstillgångar (10 § intäktsramsförordningen). Det följer också av intäktsramsförordningen att kapitalförslitning inte ska beräknas för en anläggning för överföring av el om anläggningen är äldre än femtio år eller för en annan anläggningstillgång, om tillgången är äldre än tolv år (11 §).

För anläggningar för överföring av el som är mellan 40 och 50 år ska kapitalförslitningen beräknas till 1/41 för det första året och 1/42 för det andra året osv. För övriga anläggningar som är mellan 10 och 12 år ska kapitalförslitningen beräknas till 1/11 för det första året och 1/12 för det andra året (5 § beräkningsföreskriften).

Kapitalförslitningen ska börja räknas från året efter det att anläggningen ursprungligen tagits i bruk om detta skett innan år 2011. För anläggningar som ursprungligen tagits i bruk eller förväntas tas i bruk från och med år 2011 ska kapitalförslitningen börja räknas från det halvårsskifte som följer på den tidpunkt då anläggningen ursprungligen började användas (4 § beräkningsföreskriften).

Ei har utgått från de av företaget redovisade uppgifterna vid beräkningarna. Kostnaden för kapitalförslitningen har beräknats till 239 819 tkr, se bilaga 1.

3.3.3 Kostnad för kapitalbindning

Kostnaden för kapitalbindning ska beräknas utifrån en åldersjusterad kapitalbas. Detta innebär att den ackumulerade förslitningen ska avräknas från det samlade nuanskaffningsvärdet för kapitalbasen. Kalkylräntan multiplicerad med den del av kapitalbasen som därefter återstår utgör kostnaden för kapitalbindning.

Eftersom kapitalbasen värderas till nuanskaffningsvärde är den också inflationsjusterad (6 §). Vid beräkning av en rimlig avkastning ska därför en real kalkylränta användas. Det framgår inte av ansökan vilken kalkylränta företaget anser ska tillämpas. Ei bedömer att en real kalkylränta före skatt på 4,53 procent är rimlig, se bilaga 6.

Under en anläggnings första år (år noll) ska kostnaden för kapitalbindningen beräknas på hela nuanskaffningsvärdet. Det åldersjusterade nuanskaffningsvärdet kommer sedan att minska linjärt med anläggningens ålder till den ekonomiska livslängden gått till ända. Därefter kommer kapitalbindningen att beräknas på en åldersjusterad kapitalbas för motsvarande år. För anläggningar för överföring av el som är mellan 40 och 50 år ska kapitalbindningen beräknas till 1/41 för det första året och 1/42 för det andra året osv. För övriga anläggningar som är mellan 10 och 12 år ska kapitalbindningen beräknas till 1/11 för det första året och 1/12 för det andra året.

För att bestämma anläggningarnas ålder använder Ei uppgiften om vilket år som anläggningarna ursprungligen togs eller kommer att tas i bruk. För anläggningar där dessa uppgifter saknas men där det framgår att anläggningarna började användas under en viss angiven tidsperiod, ska det året då anläggningarna ursprungligen började användas anses vara det första året i den tidsperioden (6 § beräkningsföreskriften). För anläggningar som anskaffats under olika tidpunkter eller där delvisa reinvesteringar har skett ska anläggningarnas ålder beräknas utifrån nuanskaffningsvärdet av den delvisa investeringen i förhållande till anläggningarnas totala nuanskaffningsvärde (7 § beräkningsföreskriften). I de fall åldersuppgifter saknas eller anläggningarna är äldre än 38 år vid utgången av 2015 ska åldern anses vara 38 år (12 § intäktsramsförordningen).

Ei har utgått från de av företaget redovisade uppgifterna vid beräkningarna. Kostnaden för kapitalbindningen har beräknats till 159 387 tkr, se bilaga 1.

3.3.4 Beräknad kapitalkostnad

Ei har beräknat kapitalkostnaden till 399 207 tkr utifrån de uppgifter som företaget har rapporterat samt utifrån den metod och de parametrar som Ei beskriver ovan. Ei:s beräkning framgår av bilaga 1.

3.4 Bedömning av påverkbara kostnader

Påverkbara kostnader är sådana kostnader som inte är kostnader för nätförluster, abonnemang till överliggande och angränsande nät, anslutningar till överliggande och angränsande nät, ersättning till innehavare av produktionsanläggning för inmatning enligt 3 kap. 15 § ellagen och kostnader för myndighetsavgifter enligt förordningen (1995:1296) om vissa avgifter på elområdet (2 § beräkningsföreskriften). Exempel på påverkbara kostnader är kostnader för drift och underhåll samt kundspecifika kostnader för exempelvis mätning, beräkning och rapportering.

Med skäliga påverkbara kostnader enligt ellagen menas kostnader som behövs för en ändamålsenlig och effektiv drift av en verksamhet med likartade objektiva förutsättningar (5 kap. 8 §). Av det följer att det inte nödvändigtvis är nätföretagens verkliga kostnader som ska tillämpas vid beräkning av en skälig intäktsram.

Vid fastställandet av intäktsramar för tillsynsperioden 2012-2015 har Ei använt företagets historiska kostnader för en fyraårsperiod. Ei ser ingen anledning att göra en annan bedömning för den nu aktuella tillsynsperioden. De senaste tillgängliga uppgifterna om

historiska kostnader är kostnaderna för 2013. Vid beräkningen av påverkbara kostnader ska därför basåren 2010-2013 användas som utgångspunkt.

3.4.1 Arbets- och materialomkostnader

Ei har vid fastställande av normvärdeslistan reducerat de normvärden som bygger på EBR:s⁴ kostnadskatalog för anläggningar upp till och med 24 kV med 8 procent för sådana arbets- och materialomkostnader som enligt god redovisningssed normalt inte räknas in i anskaffningsvärdet för en anläggning. De arbetsomkostnader som därvid avses är kostnader för utbildning, personaladministration och övriga kontorsomkostnader och de materialomkostnader som avses är kostnader för inköp, räntor för lager och lokalkostnader. Normvärdeslistan baseras således på EBR:s kostnadskatalog med reduktion för dessa kostnader. Detta kan innebära att företag som förvärvar anläggningstillgångar eller företag som tillverkar anläggningstillgångar och aktiverar de aktuella arbets- och materialomkostnaderna inte blir fullt kompenserade vid beräkning av intäktsramen. Detta eftersom de vare sig får ersättning för tilläggen som kapitalkostnader eller som löpande kostnader vid beräkning av intäktsramen.

Av Kammarrätten i Jönköpings dom i mål nr 129-14 framgår att förvärvande företag i vissa fall kan ha rätt till kompensation för arbets- och materialomkostnader genom ett tillägg till företagets historiska löpande påverkbara kostnader. För att kompensation ska medges krävs att sådana kostnader har aktiverats som en tillgång och att kostnaderna därmed inte har redovisats som löpande kostnader under basåren (här 2010-2013). Företaget ska alltså visa att det har haft verkliga kostnader i samband med investeringar som det annars inte får täckning för, vare sig som löpande kostnader eller kapitalkostnader.

Det belopp som kan läggas till ska för ett förvärvande företag maximalt motsvara den reducering på 8 procent som Ei har gjort av EBR-värdena vid bestämmande av normvärden i kapitalbasen. För ett tillverkande företag ska tillägget motsvara de verkliga arbets- och materialomkostnader som företaget hänfört till anskaffningsvärdet för anläggningen. Ett krav för både förvärvande och tillverkande företag är att dessa arbets- och materialomkostnader hänförs till anläggningar som i regleringen värderas till normvärde. Ett förvärvande företag får därmed göra ett tillägg som motsvarar reduceringen på 8 procent av normvärdena för driftsatta anläggningar som ingår i kapitalbasen medan ett tillverkande företag inte påverkas av om anläggningen är driftsatt eller inte utan tillägget görs utifrån verkliga kostnader såsom de normalt enligt god redovisningssed borde ha redovisats i resultaträkningen.

Företaget har beräknat ett tillägg för arbets- och materialomkostnader såsom löpande påverkbara kostnader på totalt 6 479 tkr i löpande prisnivå för åren 2010-2013. Den begärda ersättningen avser inte företagets verkliga arbets- och materialomkostnader utan utgör en uppskattning av kostnaderna ifråga.

⁴ EBR står för El Byggnads Rationalisering och är elnätsbranschens system för rationell planering, byggnation och underhåll av eldistributionsanläggningar 0,4-145 kV.

Till stöd för sin begäran har företaget bl.a. bifogat ett intyg från en av företagets största leverantörer som styrker att företaget har haft kostnader under perioden som avser sådana arbets- och materialomkostnader som reducerat normvärdena. Vidare har företaget bifogat ett revisorsintyg som styrker att företaget aktiverat dessa kostnader och därmed inte redovisat dessa som löpande påverkbara kostnader under perioden 2010-2013. Ei anser därmed att företaget visat att det haft kostnader för sådana arbets- och materialomkostnader som reducerat normvärdena och att dessa inte redovisats som löpande påverkbara kostnader under perioden 2010-2013.

Företaget har vid beräkningen utgått från investeringsutgifter för såväl driftsatta anläggningar som pågående byggnationer av dessa anläggningar under åren 2010-2013 såsom de redovisats i årsrapporterna. Ei:s bedömning är dock att tillägget enbart ska beräknas på de anläggningar som tagits i drift under åren 2010-2013 och som värderats till normvärde. Ei har därför inte utgått från företagets ansökan i denna del.

En återläggning av den reducering på 8 procent som tidigare gjorts av normvärdena för arbets- och materialomkostnader som inte är aktiverbara enligt god redovisningssed motsvarar 8,7 procent. Detta innebär att en reducering av ett normvärde på 100 tkr med 8 procent blir 92 tkr och en återläggning med 8,7 procent ger samma normvärde som innan reduceringen, dvs. 100 tkr ($92 \text{ tkr} \times 1,087 \text{ tkr}$). En förutsättning för att återläggningen ska vara 8,7 procent är att den beräknas på normvärden enligt normvärdeslistan som reducerats för arbets- och materialomkostnader. Samma sak gäller när företaget har utgått från värden i balansräkningen. Enligt revisorsintyg inkluderar värden i balansräkningen sådana arbets- och materialomkostnader som reducerat normvärdena. Företaget har därför utgått från 8 procent vid återläggning av arbets- och materialomkostnaderna och inte 8,7 procent.

Företaget är både ett förvärvande och tillverkande företag och har vid beräkning av återläggningen av arbets- och materialomkostnader tagit hänsyn till den del där företaget står för eget material och de arbeten som utförts i egen regi. Företaget har vid beräkningen utgått från ett tillägg på 8 procent beräknat på totala inköp av pågående nyanläggningar (entreprenader, eget material och eget arbete). Detta tillägg har företaget sedan reducerat med värdet av eget material och de arbeten som utförts i egen regi.

Det reducerade värdet har därvid beräknats utifrån en procentsats som ligger mellan 2,77 – 5,73 procent för åren 2010-2012 och 10,45 procent för år 2013. Detta innebär att det beräknade tillägget för arbets- och materialomkostnader för förvärvade anläggningar åren 2010-2012 även till viss del innefattar tillägg för tillverkade anläggningar. Motsatsvis gäller för år 2013 att företagets beräknade tillägg för arbets- och materialomkostnader inte omfattar företagets samtliga förvärvade anläggningar.

Ei anser att reduktionen för eget material och eget arbete ska beräknas utifrån samma procentsats som använts för de totala inköpen av pågående nyanläggningar där eget material och eget arbete ingår. Ei har därför beräknat tilläggen för förvärvade anläggningar utifrån förhållandet mellan förvärvade anläggningar jämfört med de totala inköpen av pågående nyanläggningar (entreprenader, eget material och eget arbete). Vid

denna jämförelse har Ei utgått från företagets uppgifter. Detta innebär att beräkningen grundar sig på både driftsatta anläggningar och anläggningar under uppbyggnad och inte enbart på anläggningar som tagits i drift för åren 2010-2013. Det beräknade förhållandet mellan förvärvade anläggningar och investeringsutgifter ligger mellan 73 och 90 procent. Ei har antagit att detta även kan antas vara förhållandet för de anläggningar som driftsatts under åren 2010-2013. Tillägget motsvarar därmed en återläggning av arbets- och materialomkostnader med 8,7 procent reducerat för material och arbeten utförda i egen regi.

Ei har utifrån normvärdet på de anläggningar som har anskaffningsår 2010-2013 beräknat en ökning av arbets- och materialomkostnader till totalt 8 202 tkr i 2014 års prisnivå enligt nedanstående tabell.

Tabell 2 Ei:s beräknade tillägg för arbets- och materialomkostnader

	2010	2011	2012	2013	Totalt
Summa entreprenad, eget material och eget arbete enligt företaget i tkr	34 851	30 333	34 557	37 954	
Varav eget material och eget arbete enligt företaget i tkr	- 3 575	- 8 202	- 5 851	- 3 723	
Summa entreprenad i tkr	31 276	22 131	28 706	34 231	
Summa entreprenad/summa entreprenad, eget material och eget arbete	90 %	73 %	83 %	90 %	
Andel ovan 8,7 %, dvs. uppskattat tillägg för förvärvade anläggningar	7,81 %	6,35 %	7,23 %	7,85 %	
Rapporterade normvärden för anläggningar som tagits i drift år 2010-2013 i tkr	20 107	36 123	31 084	26 668	
Beräknat tillägg	1 570	2 293	2 246	2 093	8 202

Den beräknade ökningen på totalt 8 202 tkr i 2014 års prisnivå motsvarar 8,7 procent av normvärdet reducerat för eget material och de arbeten som företaget utfört i egen regi. Tillägget motsvarar en återläggning av den reducering på 8 procent som tidigare gjorts av normvärdena för arbets- och materialomkostnader som inte är aktiverbara enligt god redovisningssed. De påverkbara kostnaderna ska därför öka med 8 202 tkr i 2014 års prisnivå.

3.4.2 Anläggningstillgångar som inte ingår i kapitalbasen

Tillgångar i verksamheten som är anläggningstillgångar enligt årsredovisningslagen (1995:1554) men inte är anläggningstillgångar enligt 3 § intäktsramsförordningen ska inte redovisas i kapitalbasen. Företaget får istället enligt 4 kap. 16 § rapporteringsföreskriften redovisa dessa tillgångars samlade avskrivningar och samlade utgående bokfört värde.

Av 3 och 5 §§ intäktsramsförordningen framgår vilka anläggningstillgångar som utgör kapitalbasen. Övriga tillgångar i nätverksamheten som inte definieras som kapitalbas hanteras i regleringen som löpande kostnader. Vid beräkning av en löpande kostnad för dessa anläggningar är utgångspunkten att företaget ska få skälig kostnadstäckning för dessa. Ei bedömer att en skälig kostnadstäckning erhålls genom att företaget vid

beräkning av löpande kostnader ges täckning för bokförda avskrivningar samt ersättning för kostnaden för det kapital som krävs för att finansiera dessa anläggningar. Vid omräkning av de bokförda kapitalkostnaderna till löpande kostnader används en så kallad omvandlingsränta som motsvarar kostnaden för kapital före skatt.

Ei anser att omvandlingsräntan ska vara nominell eftersom det bokförda värdet redovisas i nominellt värde. En sådan omvandlingsränta bör idealt sett bestämmas för vart och ett av de aktuella åren för omräkning. Det är dock rimligt med ett visst mått av schablonisering när de löpande kostnaderna fastställs. Ei anser därför att omvandlingsräntan ska bestämmas enhetligt för de år som omfattas och på samma sätt som kalkylräntan för företagets kapitalkostnader. Utifrån bedömningen av en rimlig kalkylränta enligt bilaga 6 har Ei beräknat omvandlingsräntan till 6,65 procent. Detta motsvarar en real kalkylränta före skatt på 4,53 procent.

Ei har utgått från de av företaget inlämnade uppgifterna om anläggningstillgångar som inte ingår i kapitalbasen. Kostnaden för dessa anläggningar för perioden 2016-2019 har beräknats enligt bilaga 1.

3.4.3 Effektiviseringskrav

Av ellagen framgår att som skäligen kostnader ska anses kostnader för en ändamålsenlig och effektiv drift av en nätverksamhet med likartade objektiva förutsättningar. De löpande påverkbara kostnaderna ska därför minskas med ett effektiviseringskrav.

Ei har för företaget beräknat att effektiviseringskravet ska uppgå till 1 procent. En beskrivning av hur effektiviseringskravet har tagits fram framgår av bilaga 7.

3.4.4 Beräknade påverkbara kostnader

Ei har beräknat företagets påverkbara kostnader för tillsynsperioden 2016-2019 efter effektiviseringskrav till 222 809 tkr, se bilaga 1.

3.5 Bedömning av opåverkbara kostnader

Opåverkbara kostnader är kostnader för nätförluster, abonnemang till överliggande och angränsande nät, anslutningar till överliggande och angränsande nät, ersättning till innehavare av produktionsanläggning för inmatning enligt 3 kap. 15 § ellagen och kostnader för myndighetsavgifter enligt förordningen (1995:1296) om vissa avgifter på elområdet (2 § beräkningsföreskriften).

Företaget har lämnat en prognos för dessa kostnader under tillsynsperioden. Ei har beräknat företagets opåverkbara kostnader till 204 800 tkr enligt företagets prognos, se bilaga 1.

Efter tillsynsperioden kommer prognosen att stämmas av mot det verkliga utfallet, vilket kan medföra att Ei omprövar intäktsramen. Företaget får på detta sätt täckning för sina verkliga opåverkbara kostnader.

3.6 Bedömning av kvaliteten i nätverksamheten

Ei ska ta hänsyn till kvaliteten i företagets sätt att bedriva nätverksamhet. Bedömningen kan medföra en ökning eller minskning av vad som anses vara en rimlig avkastning på kapitalbasen.

Ei har tagit fram individuella normnivåer för kvalitetsindikatorerna SAIDI⁵, SAIFI⁶ och CEMI⁷ genom att använda inrapporterade avbrottsdata från elnätsföretagen för 2010-2013, se bilaga 4, tabell 2. Hur dessa har beräknats framgår av bilaga 8.

Efter tillsynsperioden ska den faktiska kvaliteten i nätverksamheten jämföras med normnivåerna. Om den faktiska kvaliteten avviker från normnivån ska intäktsramen justeras i enlighet med vad som framgår av kvalitetsregleringsföreskriften.

3.7 Bedömning av effektivt utnyttjande av elnätet

Ei ska ta hänsyn till i vilken utsträckning nätverksamheten bedrivs på ett sätt som är förenligt med eller bidrar till ett effektivt utnyttjande av elnätet. En sådan bedömning kan medföra en ökning eller minskning av vad som anses vara en rimlig avkastning på kapitalbasen.

Ei har beräknat en individuell normnivå för varje företag avseende andelen nätförluster. Beräkningen har i enlighet med vad som anges i effektivitetsföreskriften utgått ifrån företagets redovisade uppgifter i årsrapporterna för 2010-2013 där nätförluster sätts i relation till uttagen energi.

Den sammanlagda mängden nätförluster under 2010-2013 uppgår till 106 622 MWh för företaget. Den sammanlagda mängden uttagen energi under 2010-2013 uppgår till 3 979 822 MWh för företaget.

Ei fastställer normnivån för nätförlusterna i nätverksamheten för tillsynsperioden till 2,68 procent i relation till uttagen energi (106 622/3 979 822).

Efter tillsynsperioden ska den faktiska andelen nätförluster i nätverksamheten jämföras med normnivån. Om de faktiska nätförlusterna avviker från normnivån ska intäktsramen justeras i enlighet med vad som framgår av effektivitetsföreskriften.

Ei har beräknat en individuell normnivå för varje företag avseende kostnaden för överliggande och angränsande nät och kostnader för ersättning till produktionsanläggning genom att utgå från uppgifter i företagets årsrapporter för 2010-2013 där kostnaderna sätts i relation till uttagen energi.

Den sammanlagda kostnaden för överliggande och angränsande nät och kostnader för ersättning till produktionsanläggning har beräknats genom att summera kostnaderna för

⁵ System Average Interruption Duration Index

⁶ System Average Interruption Frequency Index

⁷ Customers Experiencing Multiple Interruptions; CEMI⁴ innebär att indikatorn visar andelen kunder som har fyra eller fler avbrott per år.

2010-2013 i 2014 års prisnivå. För att beräkna kostnaderna för respektive år i 2014 års prisnivå används indexet Faktorprisindex för elnätsföretag – lokalnät, delindex överliggande nät. Den totala kostnaden för 2010-2013 uppgår till 144 695 654 kronor. Den sammanlagda mängden uttagen energi under 2010-2013 uppgår till 3 979 822 MWh för företaget.

Ei fastställer normnivån för kostnader för överliggande och angränsande nät och kostnader för ersättning till produktionsanläggning i relation till uttagen energi till 36,36 kr/MWh (144 695 654 kr/3 979 822 MWh).

Efter tillsynsperioden ska den faktiska kostnaden för överliggande och angränsande nät och ersättning till produktionsanläggning i relation till uttagen energi i nätverksamheten jämföras med normnivån. Om de faktiska kostnaderna i förhållande till uttagen energi är lägre än normnivån multipliceras skillnaden (besparingen) med uttagen energi och medellastfaktorn under tillsynsperioden och intäktsramen justeras i enlighet med vad som framgår av effektivitetsföreskriften.

3.8 Automatisk justering av intäktsramen

Intäktsramen fastställs i 2014 års prisnivå. I samband med att avstämning görs efter tillsynsperiodens slut kommer Ei att räkna om den beslutade intäktsramen med vissa kostnadsprisindex i enlighet med vad som framgår av intäktsramsförordningen och beräkningsföreskriften. Denna justering är en del av beslutet och innebär inte att beslutet omprövas.

3.9 Omprövning

3.9.1 Omprövning under tillsynsperioden

Under tillsynsperioden kan omprövning ske under vissa villkor. Om det till exempel visar sig att företaget har lämnat oriktiga eller bristfälliga uppgifter som mer än i ringa omfattning har inverkat på intäktsramens storlek ska Ei ompröva företagets intäktsram (5 kap. 11 § ellagen).

3.9.2 Omprövning efter avstämning vid tillsynsperiodens slut

Efter tillsynsperiodens slut gör Ei en avstämning av de antaganden som legat till grund för den fastställda intäktsramen enligt detta beslut. Ei jämför då det faktiska utfallet avseende kapitalbasens investeringar och utrangeringar med den prognos företaget gjort. Detsamma gäller för de löpande opåverkbara kostnaderna. I rapporteringsföreskriften finns närmare bestämmelser om när och vilka uppgifter företaget ska lämna för att Ei ska kunna göra denna avstämning.

Även normnivåerna för kvaliteten i nätverksamheten och för ett effektivt utnyttjande av elnätet ska jämföras med utfallet.

En nätkoncessionshavare får inom fyra månader efter tillsynsperiodens slut ansöka om att intäktsramen för perioden ska ökas (5 kap. 12 § ellagen).

För det fall det finns skäl att anta att ramen är större än vad som är motiverat av senare kända förhållanden och avvikelser inte är ringa ska Ei ompröva intäktsramen (5 kap. 13 § ellagen).

3.9.3 Omprövning till följd av avvikelse från den föregående intäktsramen

Om det visar sig att företagets samlade intäkter från nätverksamheten under tillsynsperioden 2012-2015 avviker från den fastställda intäktsramen för samma period, ska intäktsramen för 2016-2019 minska respektive öka med det avvikande beloppet. I vissa fall tillkommer dessutom ett överdebiteringstillägg (5 kap. 20-21 §§ ellagen). Detta innebär att intäktsramen för tillsynsperioden 2016-2019 kan komma att ändras.

Hur man överklagar

Se bilaga 9, Så här gör du för att överklaga beslutet.

Detta beslut har fattats av avdelningschefen Tony Rosten. Vid den slutliga handläggningen deltog även juristen Johan Carlsson, analytikerna Pia Nurmi och Joachim Karlsson, föredragande.

Tony Rosten

Joachim Karlsson

Bilagor till beslutet

- 1 Beräknad intäktsram avseende tillsynsperioden 2016-2019
- 2 Faktorprisindex för byggnader (SCB)
- 3 Faktorprisindex för elnätsföretag - lokalnät (SCB)
- 4 Normnivåer för kvalitetsindikatorer avseende tillsynsperioden 2016-2019
- 5 Normvärdeslista för elnätsanläggningar avseende tillsynsperioden 2016-2019
- 6 Kalkylränta avseende tillsynsperioden 2016-2019
- 7 Effektiviseringskrav avseende tillsynsperioden 2016-2019
- 8 Beräkningsmetod för kvalitetsindikatorer lokalnät avseende tillsynsperioden 2016-2019
- 9 Så här gör du för att överklaga beslutet